

НИЖИНСЬКИЙ ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА
ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені М. В. ГОГОЛЯ

Серія «Вчені-філологи
Ніжинської вищої школи»

Павло Олександрович
С Е Р Д Ю К

Біобібліографічний покажчик

Чернігів
Облполіграфвидав
1990

Упорядник канд. філол. наук доцент
КРУТИУС В. П.

Відповідальний за випуск доктор філол. наук
професор **САМОЙЛЕНКО Г. В.**

Нефандів
література

Павло Олександрович Сердюк народився 4 березня 1926 року в селі Великій Павлівці Зіньківського району Полтавської області в родині хлібороба.

Дитинство і юність його співпали з соціалістичною перебудовою села, розвитком самодіяльного мистецтва, появою першої сільської бібліотеки, відкриттям середньої школи в селі.

Чарівливий світ книжки уперше відкрився йому від батька, у рідній хаті, коли зачаєно прислухався разом із старшим братом, як дорослі зимовими вечорами ліквідували свою неписьменність. Палко мріяв про справжню школу. Був відмінником навчання, бережно клав книжку до полотняної торбинки, любив на пастівнику читати одноліткам казки, оповідання і повісті про героїв революції.

Війна жорстоко і нагло обірвала навчання і юність.

Перед війною, втративши матір, занедужав, а в лихоліття ворожої окупації спалахнуло гостре захворювання легенів. Після звільнення села від фашистських загарбників, долаючи недугу, разом з усіма відновлював зруйноване господарство рідного колгоспу, працював будівельником і конюхом, орачем і косарем, обліковцем, бригадиром.

Влітку 1946 року П. О. Сердюк вступив на заочне відділення Гадацького педучилища, учителював у селах району, завідував початковою школою, знову працював у рідному селі як фахівець української мови і літератури, сількор районної й республіканської преси, редактор і диктор місцевого радіомовлення.

Вищу освіту здобув, навчаючись заочно у Харківському університеті ім. О. М. Горького. За порадою своїх університетських наставників, працюючи у школі, розпочав дослідницькі літературознавчі спроби. З 1961 року виступає як літературний критик, публікує рецензії, статті, теоретичні розвідки на сторінках «Літературної України», журналів «Дніпро», «Вітчизна», «Жовтень», «Українська мова і література в школі» та інших періодичних видань. 1963 року у видавництві «Радянський письменник» з'являється його перша книжка — літературно-кри-

гичний нарис «Платон Воронько», присвячений творчості видатного українського радянського поета.

За цим монографічним дослідженням весною 1965 р. П. О. Сердюк захистив дисертацію в Харківському університеті, здобувши науковий ступінь кандидата філологічних наук. Восени того ж року став викладачем вузів, спершу Уманського педінституту, згодом — Донецького університету. З 1966 р. член Спілки письменників СРСР. Влітку 1968 р. переїжджає на Чернігівщину, де й нині працює доцентом кафедри української літератури Ніжинського педагогічного інституту імені М. В. Гоголя. Публікує книжки «Людмила в пемі» (1970), «Чингіз Айтматов» (1971), понад десятиліття керує молодіжною літературною студією інституту, що віддавна успадкувала дух творчого неспокою як живу постичну естафету юності.

Учнями Павла Олександровича були автори перших талановитих збірок поезії та прози Таїсія Шаповаленко, Микола Луговик, Олександр Петькун, Анатолій Шкуліпа, Любов Пономаренко, Володимир Сапон, Василь Струтинський, Володимир Сенцовський та інші.

Новим доробком є книжка критичних нарисів і літературознавчих знахідок про сучасну українську радянську літературу та посібник для вчителів.

ОСНОВНІ ТВОРИ

МОНОГРАФІЧНІ ПРАЦІ

Платон Воронько: Літ.-крит. нарис. -- К.: Рад. письменник, 1963. — 184 с.

Людина в поемі: Літ.-крит. нарис. — К. — Рад.: письменник, 1970. — 200 с.

Айтматов Чішіз: Нарис життя і творчості. — К.: Дніпро, 1971. — 99 с.

БЕСІДИ ПРО ХУДОЖНЮ ЛІТЕРАТУРУ

Вивчення творчості Миколи Бажана: Посібник для вчителів. — К.: Рад. школа, 1986. — 118 с. (у співавторстві з П. М. Дроботом).

Невичерпність пізнання: Літ.-крит. статті. — К.: Рад. письменник, 1989. — 236 с.

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІ СТАТТІ

На сторожі миру і щастя: Поезія П. Воронька. // Дніпро. — 1961. — № 9. — с. 154—155.

Ліричний портрет сучасника: Особливості жанру. // Вітчизна. — 1963. — № 11. — с. 171—176.

Байдужість протипоказана: Огляд лірики. // Дніпро. — 1965. — № 3. с. 133—141.

Григорій Тютюнник: Літ. портрет. // Рад. літературознавство. — 1965. — № 7. — с. 43—58.

Подорож в сучасну поезику // Вітчизна. — 1965. — № 8. — с. 137—142.

Погляд у віки: історичні романи Д. Міщенка. // Київ. — 1986. — № 6. — с. 114—116.

Глібовські традиції в усмішках Остапа Вишні: Тези доповіді. // Глібовські читання. — Ніжин, 1987. — с. 25—26.

Стільки сердець гарячих чую: Сторінки поетичної Ленініани. // Комуніст України. — 1990. — № 4. — С. 37—42.

ПИТАННЯ ХУДОЖНЬОГО СТИЛЮ

Критерії і виміри художності: Естетичні закономірності методу соціалістичного реалізму. // Літ. Україна. — 1965. — 6 серпня.

Поєма — жанр сучасний. // Літ. Україна. — 1967. — 25 серпня.

Барви і ритми сьогодення: Розвиток поеми. // Літ. Україна. — 1967. — 12 листопада.

На орбітах новотворення: Ліро-епічні цикли. // Літ. Україна. — 1968. — 22 березня.

У жапровому різноцітті: Думки про поему. // Донбас. — 1968. — № 5. — С. 104—109.

Творення епічного образу в ліричних циклах про В. І. Леніна. // Образ В. І. Леніна в літературі і мистецтві. — Чернівці, 1969. — С. 132—137.

Нам світять ного заповіти: Укр. поет. Ленініана. // Десн. правда. — 1970. — 6 січня.

Планета в думках про Леніна. // Під прапором Леніна. — 1970. — 6 лютого.

ТВОРИ ПОЕТІВ СВІТУ

Розмова з другом: Нотатки про поезію. // Літ. Україна. — 1971. — 15 січня.

Етапи творчого неспокою: До 60-річчя С. А. Крижанівського. Вітчизна. — 1971. — № 1. — С. 136—140.

Література братнього єднання. // Під прапором Леніна. — 1972. — 6 жовтня.

Поезія мужності і ніжності: До 75-річчя з дня народження В. М. Сосюри. // Укр. мова і літ. в школі. — 1973. — № 1. — С. 8—15.

Поет широкого творчого діапазону: До 60-річчя П. Воронька. // Укр. мова і літ. в школі. — 1973. — № 12. — С. 12—21.

Талант яскравий і самобутній: До 70-річчя М. Бажана. // Укр. мова і літ. в школі. — 1974. — № 10. — С. 23—33.

Величний образ вождя революції. // Укр. мова і літер. в школі. — 1976. — № 11. — С. 3—15.

Письменник і педагог: До 100-річчя з дня народження С. В. Васильченка. // Під прапором Леніна. — 1979. — 6 січня.

Найдороще ім'я. // Комс. гарт. — 1981. — 13 січня.

- Глибоко народні характери: Образ комуніста в укр. рад. літ.
 // Під прапором Леніна. — 1981. — 10 лютого.
 Співець гір і стенив: Творчість Ч. Айтматова. // Комс. гарт.
 — 1982. — 28 грудня.
 Слово полум'яної любові: Народ і партія в укр. рад. поезії.
 // Десн. правда. — 1985. — 6 листопада.
 Ритми громадянської лірики: Творчість поетів Чернігівщини.
 // Літ. Україна. — 1985. — 21 листопада.

ПЕРЕДМОВИ

- І сурмитиме несподівана пісня. // Тютюнник Г. Вир: Роман.
 — К., 1966. — С. 5—18.
 Талант любові до людей. // Айтматов Ч. Перший учитель. —
 К., 1967. — С. 3—13.
 Художник і його герої. // Айтматов Ч. Повісті гір і стенив. —
 К., 1969. — С. 5—15.
 Епопея народного життя. // Упіт А. Земля зелена: Роман. —
 К., 1971. — С. 5—15.
 Зачарований ромашковою землею. // Тютюнник Г. Вир: Ро-
 ман. — К., 1973. — С. 5—20.
 Із джерел поліських. // Шкуліна А. Звернення до радості:
 Поезії. — К., 1983. — С. 5—6.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ СТАТТІ

- Правда історична і правда художня: Вивчення особливостей типізації. // Укр. мова і літ. в школі. — 1969. — № 1. — С. 38—41.
 Провесінь з Леніним: Аналіз вірша А. Малишка «Здавалось малому...» в 10 класі. // Укр. мова і літ. в школі. — 1977. — № 11. — С. 44—50.
 Два рівних крила: Аналіз поезії М. Рильського «Троянди й виноград». // Укр. мова і літ. в школі. — 1979. — № 10. — С. 40—44.
 Поезії Павла Тичини про В. І. Леніна: Місткість поетичної деталі. // Укр. мова і літ. в школі. — 1980. — № 4. — С. 39—43.
 «Я обіймаю землю молодую...»: Поезія Дмитра Павличка в 10 класі. // Укр. мова і літ. в школі. — 1981. — № 1. С. 48—53.
 Ще про «Хор лісових дзвіночків» П. Тичини в IV класі. // Укр. мова і літ. в школі. — 1983. — № 6. — С. 16—19.

«Може ми квітками...»: Інтимна лірика В. Сосюри в X класі. // Укр. мова і літ. в школі. — 1983. — № 8. — С. 21—26.

«І промовляє серцю думка...»: Розгляд композиції віршів Т. Шевченка у 8 класі. // Укр. мова і літ. в школі. — 1983. — № 12. — С. 17—22.

«Моя земля — як лісня чарівна...»: Збірник «Батьківщині» в патріотичному й естетичному вихованні школярів. // Укр. мова і літ. в школі. — 1985. — № 1. — С. 23—29.

Наш Ілліч: Із поет. Лелівіани. // Укр. мова і літ. в школі. — 1985. — № 4. — С. 3—8.

БІБЛІОГРАФІЧНІ СТАТТІ

Нагнибіда Микола Львович. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1982. — Т. 7. — С. 199.

Полторацький Олексій Іванович. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1982. — Т. 8. — С. 501.

Пригара Марія Аркадіївна. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1983. — Т. 9. — С. 81.

Речмедін Валентин Остапович. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1983. — Т. 9. — С. 356.

Рибас Тарас Михайлович. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1983. — Т. 9. — С. 361.

Рубашов Михайло Борисович. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1983. — Т. 9. — С. 501.

Сліпчук Петро Олексійович. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1983. — Т. 10. — С. 249.

Степанюк Борислав Павлович. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1983. — Т. 10. — С. 529—530.

Хоменко Іван Євтихійович. // УРЕ. — 2-е вид. — К., 1985. — Т. 12. — С. 165.

Воронько Платон Микитович. // УРЕ. — К., 1988. — Т. 1. — С. 359—360.

РЕЦЕНЗІЇ. ПУБЛІЦИСТИКА

Нові джерела: Повісті М. Чабанівського. // Літ. газ. — 1961. — 12 вересня.

Пам'ять серця: Про зб. П. Воронька «За всі літа розлуки». // Вітчизна. — 1963. — № 7. — С. 193—195.

Що таке лірика: Про однойменну брошуру. // Літ. Україна. — 1963. — 24 вересня.

Сторінки поетичного щоденника: Про зб. С. Козака «Земле моя, доле моя». // Вітчизна. — 1964. — № 2. — С. 204—205.

Пробуючи крила: Про зб. Л. Ковальчука «Рідні вогники». // Літ. Україна. — 1964. — 24 березня.

Стара легенда і нова людина: Повесть П. Гуріненка «Альпійська айстра». // Дніпро. — 1964. — № 8. — С. 151—153.

Ластівка з Пряшева: Про зб. «Восьмеро» укр. поетів із Східної Словаччини. // Вітчизна. — 1964. — № 9. — С. 213—214.

Живому струмкові — живі джерела: Про зб. І. Чумака «Пшеничний місяць». // Вітчизна. — 1965. — № 1. — С. 212—214.

Ліричний образ покоління: Про зб. П. Воронька «Нединь». // Літ. Україна. — 1965. — 23 лютого.

Шукати сутність: Про зб. П. Сіренка «Живця». // Вітчизна. — 1965. — № 7. — С. 205—206.

«Щоб кожне слово як зерно...»: Про зб. В. Грінчака «Горіння». // Літ. Україна. — 1965. — 28 вересня.

У дорозі: Про зб. О. Підсухи «Материн заповіт». // Дніпро. — 1965. — № 10. — С. 148—151.

Повертались чумаки із Дону: Про повість П. Байдебури «Вогонь землі». // Вітчизна. — 1968. — № 9. — С. 210—212.

Поезія — завжди молодість: Про зб. С. Крижанівського «Вічнозелене дерево життя». // Дніпро. — 1969. — № 2. — С. 148—150.

Що засвідчує історія: Про роман Р. Чумака «Бране поле». // Під прапором Леніна. — 1971. — 5 січня.

Сучасному — моя любов і радість: До 60-річчя С. А. Крижанівського. // Літ. Україна. — 1971. — 8 січня.

Буденні грані героїчного: Про роман В. Речмедіна «Вогонь батькових ран». // Літ. Україна. — 1971. — 20 серпня.

Давній звичай суйунчу: Про зб. киргизької рад. поезії «Вітер з Ала-Тау». // Літ. Україна. — 1971. — 26 жовтня.

Поезія побратимської вірності: Про зб. П. Воронька «По-вінь». // Жовтень. — 1971. — № 12. — С. 132—134.

Рец.: Чайковський Б. Незабутня сторінка дружби. (Т. Г. Шевченко і білоруська література). // Укр. мова і літ. в школі. — 1972. — № 8. — С. 89—90.

Дороги життя і творення: Про книгу В. Дончика «Петро Панч». // Вітчизна. — 1972. — № 11. — С. 210—212.

Як дві посестри: Про творчість В. Сосюри. // Десн. правда. — 1973. — 6 січня.

Із джерел партизанської героїки: Про творчість П. Воронька. // Десн. правда. — 1973. — 30 листопада.

Дороги боротьби: Про роман Ю. Збанацького «Кують зозулі». // Десн. правда. — 1975. — 12 лютого.

Озонний подих часу: Про зб. С. Тельнюка «Робота». // Вітчизна. — 1977. — № 4. — С. 204—207.

Крізь призму історії: Про повість Ю. Збанацького «Стародуби». // Літ. Україна. — 1978. — 25 серпня.

Поет про поезію: Про книгу А. Качельсона «Про поезію» // Вітчизна. — 1979. — № 1. — С. 210—212.

Поетичне гроно: Про колективний збірник поетів Брянщини, Гомельщини, Чернігівщини «Узори дружбы». // Десн. правда. — 1980. — 4 травня.

Краса творення: Про докум. повість С. Реп'яха «Глибока борозна». // Комс. гарт. — 1980. — 27 листопада.

Поетичне гроно: Про колективний зб. «Узори дружбы». // Жовтень. — 1981. — № 2. — С. 147—148.

Сторінка героїчної історії: Про переклад роману В. Шукшина «Я пришел дать вам волю». // Під прапором Леніна. — 1981. — 28 квітня.

Пульс молодості й героїки: Видавництва — читачам. // Під прапором Леніна. — 1981. — 30 грудня.

Молоді науковці Полісся: Міжвузівська студентська конференція. // Десн. правда. — 1982. — 2 червня.

Не тільки про сміх: Про зб. гумористичних творів П. Суходра «Антивиховання». // Літ. Україна. — 1982. — 17 червня.

У гроно братерства: Взаємозбагачення братніх літератур. // Під прапором Леніна. — 1982. — 10 грудня.

В цьому наше щастя: Два світи — два способи життя. // Десн. правда. — 1983. — 6 лютого.

У творчій взаємодії: Вуз і школа. // Рад. освіта. — 1983. — 11 жовтня.

Слово приходить нелегко: Творче навчання молодих. // Комс. гарт. — 1983. — 22 листопада.

Рец.: Петькун О. Шільники: Поезія. // Дніпро. — 1984. — № 3. — С. 143—144.

Народний талант: Про книгу «Майстер прози поетичної Степан Васильченко». // Десн. правда. — 1984. — 13 квітня.

Він любив людей: Пам'яті сількора І. П. Верзи. // Десн. правда. — 1984. — 22 червня.

З доріг неспокою: Про зб. С. Реп'яха «Поезія». // Дніпро. — 1984. — № 6. — С. 136—138.

На довженковій землі. // Десн. правда. — 1984. — 3 жовтня.

Лісові солдати: Про докум. повість М. Глазка «Лесные солдаты» // про героїзм чернігівських партизан. // Під прапором Леніна. — 1985. — 12 травня.

Шукаймо слів найточніших. // Під прапором Леніна. — 1985. — 6 липня.

З доброго ґрунту: Про зб. С. Реп'яха «Синівське». // Десн. правда. — 1985. — 30 серпня.

Будівничі епохи: Образи комуністів у творах чернігівських письменників. // Десн. правда. — 1986. — 16 лютого.

Малятам-соколятам: Чернігівські письменники для дітей. // Десн. правда. — 1986. — 12 березня.

Голос землі: Про зб. М. Адаменка «Повінь». // Десн. правда. — 1986. — 31 серпня.

«Краю мій, березово-сосновий...»: Про творчість С. Реп'яха. // Десн. правда. — 1987. — 6 січня.

Знайомтесь: гроно жартунів: Про зб. О. Петькуна «На меридіанах сміху». // Під прапором Леніна. — 1987. — 23 січня.

На сонячний промінь часу: Про зб. М. Луговика «Вічне перо». // Під прапором Леніна. — 1987. — 27 березня.

«Сплелися боротьба й кохання...»: До 90-річчя В. М. Сосюри. // Десн. правда. — 1988. — 6 січня.

Буковинський жайвір: Про вибр. твори С. Воробкевича. // Під прапором Леніна. — 1988. — 15 березня.

Розквітати нашій єдності: Проблеми рідної культури. // Десн. правда. — 1988. — 30 квітня.

В руслі традицій: Книги наших земляків: С. Реп'яха, Й. Павліва, Н. Арват, Ф. Арвата. // Десн. правда. — 1989. — 17 жовтня.

Квітни, мово наша рідна. // Під прапором Леніна. — 1989. — 24 лютого.

Скарби духовності: До 60-річчя Ю. М. Мушкетика. // Десн. правда. — 1989. — 21 березня.

Троїсте суцвіття: Книги наших земляків: Т. Шаповаленко, О. Астаф'єва, П. Куценка. // Десн. правда. — 1990. — 12 січня.

ПРО ТВОРЧІСТЬ П. О. СЕРДЮКА

Мельничук Б. Дослідження жанру. // Літ. Україна: — 1970. — 27 жовтня.

Жидяк Л. Павло Сердюк. Людина в поемі. // Укр. мова і літ. в школі. — 1971. — № 5. — С. 91—93.

Крицевий О. Людина — епіцентр ліро-епіки. // Дніпро. — 1971. — № 8. — С. 156—157.

Балабуха К. Павло Сердюк. Людина в поемі. Літ.-крит. нарис. // Рад. літературознавство. — 1971. — № 10. — С. 81—82.

Мельник А. Літературні традиції старовинного вузу. // Під прапором Леніна. — 1972. — 2 грудня.

Реп'ях С. Павлові Сердюку — 50. // Літ. Україна. — 1976. — 12 березня.

Шкуліпа А. П'ятдесятя весна. // Під прапором Леніна. — 1976. — 5 березня.